رویت پلنگ ایرانی، خرس قهوه‌ای و کفتار راه راه در روشن کوه بوانات

این یک خبر خوب است، این‌که محیط‌بانان منطقه شکار ممنوع روشن کوه شهرستان بوانات در استان فارس برای نخستین بار موفق به ثبت تصاویری از پلنگ ایرانی، خرس قهوه‌ای و کفتار راه‌راه در این منطقه با استفاده از دوربین تله‌ای شده‌اند.

اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان فارس با اعلام این خبر گفته: یکی از محیط‌بانان منطقه شکار ممنوع روشن کوه بوانات به همراه فرزندش که از علاقه‌مندان به محیط‌زیست هستند، موفق به تصویربرداری تعدادی از گونه‌های جانوری این منطقه از جمله پلنگ ایرانی شدند.

به این ترتیب شیرینی این اتفاق خوب به نام محیط‌بان نوذر مرادپور ثبت شده است که با نصب دوربین تله‌ای، تصاویر ارزشمندی از سه گونه گوشتخوار شامل پلنگ ایرانی، خرس قهوه‌ای و کفتار راه‌راه در این منطقه شکار کرده است./ ایرنا

نمایشگاه صنایع‌دستی در مسیر زائران اربعین

بین همه آمد و شدهایی که این روزها در مرزهای کشورمان با هدف برگزاری پیاده‌روی اربعین برقرار است، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ایلام دست به یک ابتکار جالب زده است. عبدالمالک شنبه‌زاده، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ایلام به همین مناسبت از برپایی یک نمایشگاه صنایع‌دستی و سوغات محلی در مسیر زائران اربعین، برای معرفی ظرفیت‌های صنایع‌دستی استانش خبر داده.

شنبه‌زاده در توضیح بیشتر گفته: «اربعین یکی از فرصت‌های بی‌نظیر برای معرفی فرهنگ، رسوم و نیز محصولات صنایع‌دستی ایلام است که می‌تواند این استان را به تمام کشور معرفی کند.»

این نمایشگاه شامل غرفه‌هایی از انواع لباس‌های محلی، گلیم نقش برجسته، اجسام سنگی، معرق و منبت، چرم، سفال، چاقو، عسل طبیعی و همچنین خوراکی‌ها و شیرینی‌های سنتی و... استان است و به گفته مدیر میراث ایلام تا ۳۰ مهر، در شهرهای ایلام، مهران، دهلران، چرداول، ایوان و سیروان درحال برگزاری است.

مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ایلام با بیان این‌که برپایی این نمایشگاه‌ها فرصتی برای شناسایی صنایع‌دستی ایلام به زائرین اربعین حسینی(ع) است، گفته: «۸۵ غرفه صنایع‌دستی در سراسر استان برپا شده است که از این تعداد ۳۰ غرفه در ایلام، ۱۵ غرفه در مهران، ۲۰ غرفه در دهلران، ده غرفه در چرداول، پنج غرفه در ایوان و پنج غرفه در سیروان که در مسیر تردد زائران اربعین است، فعالیت می‌کنند.»

او همچنین با اشاره به ورود زوار خارجی به استان ایلام، برپایی این نمایشگاه را یک فرصت برای صادرات صنایع دستی به خارج از مرزهای کشورمان هم عنوان کرده است./ جام‌جم‌دیلی

این بنا از نظر معماری و هنری یکی از شاهکارهای طراحی و ساخت و ساز در دوران هخامنشی به شمار می‌رود، شاهکاری که نشان از مهارت مثال زدنی معماران و مهندسان آن زمان دارد

جام جم پشت‌پرده تصاویر منتشر شده از انجام حفاری در زندان سلیمان فارس را پیگیری می‌کند

اما و اگرهای زندان سلیمان

در حالی که باستان‌شناسان و علاقه‌مندان آثار باستانی و میراث فرهنگی کشورمان از بازگشت ۱۷۰۰ لوح تخت جمشید به کشور خوشحال بودند و تصاویر این الواح گل‌نبشته هخامنشی و خبر بازگشت دوباره‌شان به کشور بعد از ۸۰ سال، خبر داغ رسانه‌ها بود، از زادگاه این الواح گلی خبری نگران‌کننده به گوش رسید؛ خبری که از انجام حفاری‌هایی عجیب در قسمت زیرین زندان سلیمان حکایت می‌کرد و این نگرانی را در دل دوستداران میراث فرهنگی کشورمان به‌وجود آورده بود که هر لحظه امکان دارد پایداری زندان سلیمان به مخاطره بیفتد؛ خبر این حفاری‌های غیرمجاز خیلی زود در فضای مجازی به همراه چند تصویر منتشر شد و فعالان عرصه میراث فرهنگی و آثار باستانی را بیش از پیش نگران کرد.

محمد جلالی

ایران

مدیر پایگاه میراث جهانی پاسارگاد، اما خیلی زود نسبت به این موضوع واکنش نشان داد و انجام حفاری را در محل مورد نظر تکذیب کرد. افشین ابراهیمی به جام‌جم گفت: هیچ حفاری‌ای در محل انجام نشده و تنها زیرسازی این منطقه در حال انجام است و قرار است بلوک سنگی برداشته شده دوباره در همان محل به صورت اصولی و مرتب قرار بگیرد.

افشین ابراهیمی درباره علت جابه‌جایی بلوک سنگی زندان سلیمان هم گفت: مدتی است که طرح ساماندهی بلوک‌های سنگی صفه برج سنگی یا آرامگاه کمبوجیه در محوطه جهانی پاسارگاد در حال اجراست و در قالب این طرح چیدمان بلوک‌های سنگی اطراف این اثر باستانی در دستور کار قرار گرفته است. در حال حاضر بلوک‌های سنگی در اطراف این آرامگاه به صورت پراکنده وجود دارد که با اجرای طرح ساماندهی قرار است این آثار مرتب‌سازی شود. البته برخی از این سنگ‌ها در دل خاک قرار دارد که ناگزیر باید از زیر زمین خارج شود.

مدیر پایگاه میراث جهانی پاسارگاد: زندان سلیمان در میان محوطه جهانی قرار گرفته و این احتمال که حفاری غیرمجاز در محل انجام شده باشد محال است و مراقبت از این محوطه جهانی به صورت فیزیکی و الکترونیکی شبانه‌روزی انجام می‌شود

حفاری غیرمجاز نبوده

مدیر پایگاه میراث جهانی پاسارگاد در توضیح بیشتر درباره تصاویر منتشر شده از این عملیات هم گفت: یکی از این بلوک‌های سنگی بسیار بزرگ بود که قسمتی از آن در زیرزمین قرار داشت. کارشناسان این پایگاه، سنگ را از محل خارج کردند و طبیعی است که حفره‌ای در زمین ایجاد شود.

او اما تاکید کرد: حفره‌ای که از جای خالی این سنگ باقی مانده وسعتی حدود ۱/۵ در دو متر دارد و شاید به همین دلیل است که برخی تصور کرده‌اند که حفاری غیرمجاز در محل صورت گرفته است.

مدیر پایگاه جهانی پاسارگاد با بیان این‌که وجود برخی از سنگ‌ها در سطح زمین موجب بروز مشکلاتی شده است، گفت: حفره‌ای که زیر زندان سلیمان ایجاد شده جای خالی شده یک سنگ است که قبلا آب از آن طریق در زیر بنا نفوذ می‌کرده و آسیب‌زا بوده است.

ابراهیمی با رد هرگونه حفاری غیرمجاز گفت: زندان سلیمان در میان محوطه جهانی قرار گرفته و این احتمال که حفاری غیرمجاز در محل انجام شده باشد محال است و مراقبت از این محوطه جهانی به صورت فیزیکی و الکترونیکی شبانه‌روزی انجام می‌شود.

او البته در پایان صحبت‌هایش با ما تاکید کرد که این عملیات مانند سایر برنامه‌ها با همکاری کارشناسان پایگاه که مجموعه‌ای از چند باستان‌شناس، معمار، مرمتگر بنا و اشیا هستند، انجام گرفته و دو بار هم به‌وسیله اعضای شورای فنی پارسه پاسارگاد در محل، رصد و بازدید شده است و نباید نگرانی‌ای در این باره وجود داشته باشد.

شاهکار معماری هخامنشیان را بهتر بشناسید

خیلی‌ها با نام زندان سلیمان می‌شناسندش و خیلی‌ها با نام مقبره کمبوجیه، اما این بنای تاریخی را با هر نامی که بشناسیم یکی از بناهای کمتر شناخته شده مجموعه جهانی پاسارگاد است؛ برجی سنگی که زمان ساخت آن مربوط به آغاز دوره هخامنشیان است؛ بنای چهارگوش برج مانندی که حالا فقط یک دیواره از آن باقی مانده است. طبق اسناد موجود، ارتفاع این برج نزدیک به ۱۴ متر است و کل بنا روی سکویی سه پله‌ای قرار گرفته است.

این اما یک طرف ماجراست؛ برای دوستداران میراث فرهنگی و باستان شناسان زیادی، مقبره کمبوجیه دوم از نظر معماری و هنری یکی از شاهکارهای طراحی و ساخت و ساز در دوران هخامنشی به شمار می‌رود، شاهکاری که نشان از مهارت مثال زدنی معماران و مهندسان آن زمان دارد.

دراین بنای تاریخی، بلوک‌های سنگی به گونه‌ای روی هم قرار گرفته‌اند که در برخی از رج‌ها به سختی می‌توان دو بلوک را از هم تشخیص داد و این اوج مهارت معماران این بنا را نشان می‌دهد. سنگ‌های به کار رفته در ساخت بنا از گونه سنگ‌های سفید مرمر نماست که از معدن کوه سیوند آورده شده‌اند. همچنین مقداری هم سنگ سیاه آهکی در پنجره‌های کور استفاده شده است.

نمای دیواره دارای تعداد زیادی تورفتگی مستطیل شکل است که احتمالا جهت زیباسازی یا در ارتباط با کارکرد بنا بوده است. ده عدد گودی پنجره مانند که (پنجره کور) نامیده می‌شده، در دیوارهای آن درآورده‌اند و این پنجره‌ها را با سنگ‌های سیاه قاب گرفته‌اند.

با گذشت زمان اما ساختمان اصلی این بنا از بین رفته و درحال حاضر دیوار به جای مانده از مقبره کمبوجیه توسط داربست‌هایی که گروه ایزمئو در سال ۱۳۴۹ و ۵۰ ساخته شده، ایستا باقی مانده است و آن طور که از شواهد پیداست، مشکل خاصی که آن را فرو بریزد وجود ندارد؛ مگر این‌که یک حرکت نابه‌جا و غیراصولی منجر به این اتفاق شود. به اعتقاد محققان شکل و کاربری این بنا در زمان کوروش به اندازه‌ای مهم بوده که داریوش نمونه مشابه آن را در نقش رستم می‌سازد که امروز به آن «کعبه زرتشت» می‌گویند.

شواهد موجود در کعبه زرتشت و ساختار آن نشان می‌دهد، این بنا از روی مقبره کمبوجیه بازسازی شده است اما الگو برداران بسیار ضعیف عمل کرده‌اند و نتوانسته‌اند بنایی چون مقبره کمبوجیه را در نقش رستم بسازند. مقبره کمبوجیه از نظر قدمت، قدیمی‌تر و از نظر استحکام و فن ساخت نمایانگر اجرایی قوی‌تر از بنای کعبه زرتشت است.

مقبره کمبوجیه که امروز آن را به عنوان آتشکده‌ای از دوره کوروش کبیر معرفی می‌کنند، اثری منحصر به فرد محسوب می‌شود که با نام بنای زندان در فهرست میراث جهانی به ثبت رسیده است. این بنا در دوره اسلامی به نام زندان سلیمان معروف شده است.

اما در مجموع مقبره کمبوجیه دوم و کعبه زرتشت، دو بنای استثنایی هستند که هیچ نظیری در معماری مادی ندارند؛ یعنی یک اتاق بلند و تنها در بخش زیرین بنایی سنگی و یک پلکان شکوهمند بلند که اریش فریدریش اشمیت، باستان‌شناس معروف آلمانی ـ آمریکایی می‌گوید، آشکارا «برای بالا و پایین رفتن موقرانه و رسمی شخصیتی که به نحوی جنبه تقدس داشته» طراحی شده است.

از جمله جنبه‌های دیگری که می‌توان به فهرست ویژگی‌های مثال‌زدنی این بنا افزود، یک قرنیز محدب باریک در زیر سقف اتاق است که به جنبه مشابهی در داخل مقبره کوروش مشابهت و قرابت دارد؛ مدخل ورودی هم دارای همان چارچوب و تاج مدخل مقبره کوروش است و هرم سه پله‌ای در پایه بنا را می‌توان با دو مجموعه سه پله‌ای مقبره کوروش و پله‌های سه گانه‌ای که در بالا و معکوس هرم‌ها در آتشکده‌های هخامنشی وجود دارد، مقایسه کرد. ولی با این وجود این بنا هم با مقبره کوروش بزرگ و هم با آرامگاه صخره‌ای نقش‌رستم و تخت‌جمشید فرق دارد.

بی‌اطلاعی اداره کل میراث فارس

برای این‌که بدانیم آیا نظارتی از سوی میراث فرهنگی استان فارس بر این حفاری‌ها انجام شده است تماسی با حیدرعلی زاهدیان‌نژاد، معاون این سازمان داشتیم. این مقام مسؤول اما با ابراز بی‌اطلاعی از این موضوع ما را به مسؤول روابط عمومی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی وگردشگری استان فارس ارجاع داد و هم در پاسخ به سؤال ما گفت: کلا پایگاه‌های میراث فرهنگی چه جهانی و چه ملی در سراسر ایران زیر نظر امور پایگاه‌ها هستند و حتی خبرهای مربوط به کاوش‌ها و مسائلی از این دست هم از طریق روابط عمومی‌های همان پایگاه‌های کشور منتشر می‌شود و ما اطلاعاتی بیشتر از آنچه در رسانه‌ها منتشر شده است، نداریم. مسؤول روابط عمومی اداره‌کل میراث فرهنگی فارس البته بعد از تماسی که با مسؤولان پایگاه‌های کشور داشت به نقل از آنان به ما گفت: هر اقدامی که مسؤول پایگاه میراث جهانی پاسارگاد داشته است، مورد تأیید ماست.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۵۰۶

جدول عادی

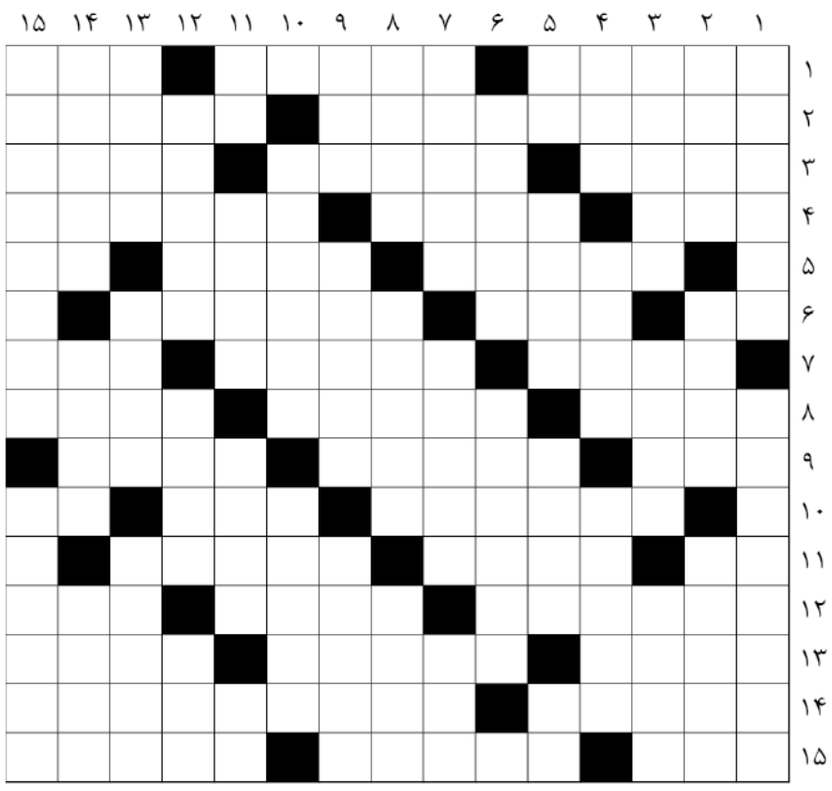

افقی: ۱) بی‌باکی - در هم داخل شدن - شیوه و روش ۲) بازیگر مرد مجموعه تلویزیونی «ستایش» - پیگیری ۳) زن شوهر مرده - همبرگر متعلق به این کشور است - شاعر یوش ۴) سرپرست - فراهم آوردن - کوهی در خراسان شمالی ۵) عالم وهم و خیال - مناسب تشریفات - گوشه نشین شطرنج ۶) پایان‌نامه - واحد اندازه‌گیری توان الکتریکی - انقلابی معروف مکزیک ۷) جلادهنده کفش - پایتخت بولیوی - جدی و سختگیر ۸) ابزار نجاری - شبکه استانی کرمانشاه - خسته و درمانده ۹) قرض - لزوم - جوان ۱۰) پیروز و موفق - کیفر - قومی ایرانی ۱۱) بالا آمدن آب دریا - دیوانگی - حمله‌کننده ۱۲) از تیم‌های فوتبال باشگاهی ایتالیا - آشکار - جماعت مردم ۱۳) صدمه - هادی الکتریسیته - طلق نسوز ۱۴) پست‌فطرتی - آن‌که در زندگی خوشی نمی‌بیند ۱۵) کلمه شرط - از شهرهای مهم ژاپن - فیلم کابویی.

عمودی: ۱) نوعی هواپیمای پهن‌پیکر - زمان سختی یا هنگامی که به چیزی احتیاج پیدا می‌شود ۲) ستاره کم‌پیدا - بیماری تاولی - بسیار بی‌رحم ۳) بوی افزار - مترسک - حالتی در نخستین ماه‌های حاملگی ۴) جگر سفید - غلاف فشنگ - بیگانه ۵) شاهکار توماس هاردی، شاعر و نویسنده انگلیسی - ایوان - اشاره‌وار - تنها ۶) عالم غیب - دریاچه دیدنی مریوان ۷) سرپرستی موقوفات - از جزایر جنوبی ایران - کوزه ۸) از اجزای پیراهن - پایتخت کرواسی - شکست ورزشی ۹) کلمه پرسش - گزارش - پوشاک زنانه ۱۰) حق‌نشناس - پسر رستم دستان ۱۱) سیلی - بدگو - خرده‌فروش پارچه - چهره ۱۲) لطف و مهربانی - چراغ - مزاحم تابستانی ۱۳) پای‌بند - برکشیدن شمشیر از غلاف - زندگانی ۱۴) پرستاری - ماه دهم قمری - پزشک ۱۵) گذر پوست به آنجا خواهد افتاد! - جاده ریل‌گذاری شده.

جدول ویژه

افقی: ۱) اسبابی برای رسم خط عمود - نوعی پارچه نرم - بد پیله ۲) پدیده نگران‌کننده زیست‌محیطی قرن حاضر - غیرقابل انکار ۳) پرهیزکار - با شخصیت - تحیت ۴) اندام پرواز - واحد نظامی - نوعی سس سالاد ۵) محل ایستادن پیش‌نماز - شب گذشته - نشانه بیماری ۶) اصل هر چیز - ... بی‌جمال جانان میل جهان ندارد - رمانی از محمدرضا بایرامی ۷) مهریه - وسیع‌ترین کشور - نیک‌بختی ۸) نویسنده - دشمنی - ناچار ۹) کتابی از ابن سینا - جنگجو - حماسه‌سرای یونان ۱۰) بندری در جنوب‌شرقی چین - نابینا - ترش و شیرین ۱۱) قطره - خلق و خو - محبوب‌تر از همه در میان جمعی ۱۲) کشوری میان فرانسه و اسپانیا - بی‌حیا - زراعت ۱۳) شتر بی‌کوهان - ناپاک شرعی - پادشاه ۱۴) بی‌همتا - دومین شاه سلجوقی ۱۵) شعله - شهری در استان یزد - بی‌مذهب.

عمودی: ۱) کوچک‌ترین کشور غرب آفریقا - فرد مورد نظر ۲) مخترع پیل الکتریکی - از نام‌های قرآن - آب ورز ۳) نویسنده تازه‌کار - پول ارمنستان - نوعی دهل ۴) دستی - سنگتراش - یاری‌دهندگان ۵) تخم‌مرغ انگلیسی - زین و برگ اسب - حیله‌گر - قصد و اراده ۶) مدفن ناصرخسرو - نام قدیم شهر آبادان ۷) نور ماه - فساد و تباهی - همسایه ۸) نوعی خار - کارآگاه داستان‌های آگاتا کریستی - نقاش نامدار اسپانیایی ۹) قصر - غمخوار - دارای طراوت و تازگی ۱۰) همدلی - براندازی نظامی ۱۱) شبکه گسترده جهانی - پرتو - سینه‌بند تکواندو - راه شاعرانه ۱۲) واحد اندازه‌گیری شدت صوت - همبازی هاردی - زیان کردن ۱۳) انبار گندم - برپا ایستادن - صمیمی و بی‌ریا ۱۴) ذلت و خواری - شدید - شکاف باریک ۱۵) نقش شون کانری در قالب مأمور مخفی - سبز تیره مایل به قهوه‌ای.

حل جدول عادی شماره ۵۵۰۵

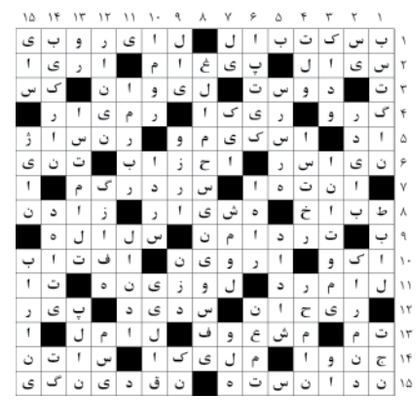

حل جدول ویژه شماره ۵۵۰۵

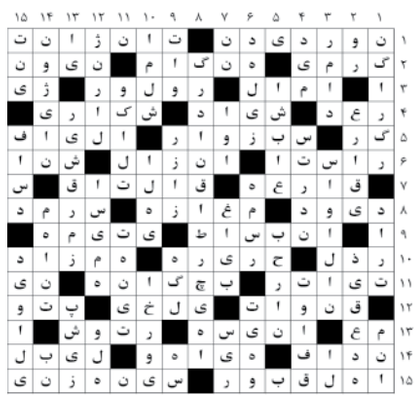

کاروان مهر با «گاندو» به سوی کودکان بلوچ رفت

در دومین اقدام دوستداران محیط‌زیست برای حفاظت از زیست گاندوها و جان کودکان بلوچ، در حواشی رودخانه سرباز، ۲۰۰۰ بسته لوازم تحریر و پیک آموزشی به کودکان بلوچ اهدا شد.

حدود یک ماه پیش بود که جمعی از فعالان و دوستداران محیط‌زیست دست به کار شدند تا دیگر هیچ کودک بلوچی برای برداشت آب از محل زیست گاندو دچار حادثه نشود. حادثه تلخ حمله یک گاندو به حوای ده ساله در یکی از روستاهای اطراف رودخانه سرباز باعث شد این جمع با همدلی و در قالب «نذر طبیعت» به منظور کاهش تعارضات میان انسان و تمساح پوزه کوتاه مردابی در دو مرحله اقدام به تهیه و ارسال ۱۱ تانکر ده هزار لیتری به روستاهای این مناطق بپردازند. ۳۵۰۰ عضو این انجمن دست به دست هم دادند و با کمک ۳۰ میلیونی‌شان بانی آغاز این کار خیر شدند.

اما این حرکت خیرخواهانه پایان فعالیت در منطقه محروم بلوچستان نبود، آنها فرهنگ‌سازی را گام مهمی برای حفاظت کودکان بلوچ و زیست گاندوها می‌دانستند.

حالا پس از گذشت یک ماه، دومین پویش فعالان محیط زیست آغاز شده است. فعالان محیط‌زیست در یک اقدام فرهنگی همزمان با هفته کودک ۲۰۰۰ بسته لوازم تحریر را که شامل دفاتری با طرح گاندو و دیگر گونه‌های بومی منطقه همچنین پیک هشت صفحه‌ای درباره گاندوها به نام «پیک گاندو»، پیکسل‌هایی با طرح گاندو و کیف‌های پارچه‌ای به دانش‌آموزان روستاهای اطراف محل زیست گاندو اهدا کردند.

احمد بحری محیط‌بان قمی و مدیر انجمن نذر طبیعت درگفت‌وگو با فارس درباره هزینه‌های این طرح توضیح داد: برای تهیه این بسته‌های فرهنگی در مجموع ۴۰ میلیون تومان هزینه شده است.

وی با اشاره به برگزاری یک کارگاه دو روزه در شهر جاسک و چابهار با حضور فعالان محیط‌زیست و بهیاران این منطقه ابراز کرد: دو نفر از استادان درباره رفتارشناسی گاندوها و نحوه مواجهه با این‌گونه توضیح دادند و در بخش دیگر این کارگاه نیز درخصوص روان‌شناسی کودک و محیط زیست صحبت شد. به گفته وی، برای کاهش مخاطرات گاندوها نباید کودکان محلی را از این گونه بترسانیم.

بحری از پیشنهاد برگزاری جشنواره گاندو خبر داد و گفت: در نظر داریم برای قدردانی از دو نفر از همیاران افتخاری حفاظت از گاندوها هدایایی تهیه کنیم، یکی از این دو نفر در روستای محرومی زندگی می‌کند که این روستا برق‌کشی نشده و در نظر داریم این روستا را به انرژی خورشیدی مجهز کنیم.